

We Lwowie, dnia 30. września 1909.

Aleg 564

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kędziora, dotyczącym dotacyi funduszu zapomogowego na drenowanie gruntów włościańskich.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Kędziora porusza żywotną sprawę. Jeżeli bowiem w kraju przeważnie rolniczym, z powodu niekorzystnych warunków klimatycznych i nieprzepuszczalności gleby w znacznej jego części, niepodobna prowadzić poprawnego i rentującego się gospodarstwa rolnego, to nie ma ofiary tak koniecznej, tak pilnej, jak ta, która przez osuszenie zdąży najskuteczniej do podniesienia produkcji rolnej. Wobec coraz zwiększającej się przez parcelację ilości gruntów włościańskich, a niedostatecznego jeszcze zrozumienia potrzeby drenowania, konieczną jest zachęta do tej roboty kosztownej, chociaż sownie się opłacającej, tem więcej, że włościanin nasz nie posiada jeszcze dotąd zapasu gotówki, którą by mógł na meliorację swych gruntów poświęcić. Tak więc pomoc materialna ze strony kraju jest potrzebną, zarówno dla dobrobytu włościan, jak dla podniesienia bogactwa krajowego. Ale jest ona i w skutkach swych zbawienną i wychowawczą, bo w tych okolicach, gdzie większa własność dała przykład w drenowaniu, całe gminy zrozumiały jego korzyści i poszły za przykładem; a tak uznają pożyteczność drenowania, że nie wachają się w wyrosniętych już zbożach kopać rowki drenowe w przekonaniu, że poświęcona część plonu w trójnasób się zwóci osuszeniem.

Taką zachętę należałoby rozwinąć w różnych okolicach, a przedewszystkiem w tych, gdzie gleba byłaby urodzajną, lecz dla mokra odpowiednio uprawianą być nie może i najgorsze wykazuje rezultaty.

Ale oprócz zwiększenia produkcji i pomnożenia tem samem siły ekonomicznej kraju, osuszenie całych okolic ma także wielkie znaczenie pod względem zdrowotnym. W części powiatów Jasielskiego i Krośnieńskiego, gdzie panowały febry i malarye, obecnie skutkiem osuszenia i zdrenowania wszystkich prawie gruntów dworskich i włościańskich, choroby te ustąpiły w zupełności.

Zbawienna ta działalność, przez Wysoki Sejm rozpoczęta, jest jednak dopiero w zawiązku i długich lat jeszcze potrzeba, żeby ogół włościanstwa zrozumiał nieocenione korzyści z niej wynikające i rozpoczął własnym kosztem drenowanie przeprowadzać. Dlatego Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że dalszą akcyę należałoby oprzeć na dwóch podstawach, t. j. naprzód, żeby Sejm dotacyę, która się w r. 1910 kończy, w obecnej wysokości na 10 lat przedłużył i w tym kierunku komisya odnośny wniosek przedkłada — a powtóre, żeby ekspozytury Biura melioracyjnego ustanowione były w okolicach, które najbardziej osuszenia potrzebują i działały zachęcająco do przeprowadzenia drenowania. Przykład bowiem i zapoczątkowanie w tych sprawach, najlepszy skutek odnoszą.

Z tych powodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm przeznacz na drenowanie gruntów włościańskich w myśl uchwały swej z 5. lipca 1901 r. stałą dotacyę roczną na następne dziesięciolecie od 1911 do 1920 r. włącznie w dotychczasowej wysokości 200.000 koron.

Przewodniczący :
Brykczyński.

Sprawozdawca :
Gorayski.